

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
landinrichtingsproject Swette-De Burd
en de aanvulling daarop

25 januari 2000

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan het provinciaal bestuur
van Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

uw kenmerk
MO/99-71073 B1
MO/99-360-137

uw brief
8 juli 1999 en
1 december 1999

ons kenmerk
U15-2000/Od/nm/672-112

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieueffectrap-
port Landinrichtingproject Swette-De
Burd en de aanvulling daarop

doorkiesnummer
(030) 234 76 22

Utrecht,
25 januari 2000

Met bovengenoemde brieven stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over landinrichting Swette-De Burd en de aanvulling op dat MER. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan. De Commissie is tot de conclusie gekomen dat het MER, ook na aanvulling, nog niet de essentiële bevat die nodig is om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen in de besluitvorming. Zij heeft van uw medewerkers vernomen dat besloten is het MER niet verder aan te vullen. Daarom rondt de Commissie de advisering met dit advies af.

Graag vraag ik tevens uw aandacht voor het volgende:

- Sedert de terinzagelegging van de startnotitie is het beleid ten aanzien van het landinrichtingsblok op verschillende manieren nader vormgegeven. Ten eerste is de Streekplanuitwerking door PS vastgesteld; deze uitwerking week af van waar in de richtlijnen op werd geanticipeerd. Daarna hebben GS de landinrichtingscommissie de opdracht gegeven alternatieven uit te werken waarbij de hoofdfunctie natuur in de richting van weidevogelbeheer zou moeten gaan. Tevens is met de bouw van recreatiebungalows in de Suderburd geanticipeerd op de uitkomsten van het VOP/MER.
In hoofdstuk 2 van de Aanvulling op het MER geeft de landinrichtingscommissie aan hoe zij ervaren heeft dat haar speelruimte in de loop van de procedure werd beperkt door enerzijds het rijksbeleid, anderzijds het provinciaal beleid.
In een ander deel van de Aanvulling op het MER blijkt duidelijk hoe de verschillende opdrachten en beleidsdoelen het schrijven van het MER hebben gecompliceerd: de landinrichtingscommissie komt daar tot de conclusie dat de functietoekenning landbouw aan de

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
<http://www.eia.nl>
e-mail mer@eia.nl

Hege Warren in het Streekplan en de streekplanuitwerking voor de Alde Feanen met de doelstelling "terugdringen verdroging" onmogelijk met elkaar in overeenstemming kunnen worden gebracht. De landinrichtingscommissie concludeert dan dat ingrepen in de omgeving, waaronder die in Swette-De Burd, nauwelijks een bijdrage kunnen leveren aan het beleidsdoel om de verdroging terug te dringen, en kiest daarmee impliciet om de functie-toekenning landbouw prioriteit te geven boven het beleidsdoel om verdroging terug te dringen.

De Commissie heeft geconcludeerd dat het bij toekomstige m.e.r.-procedures, indien zich beleidswijzigingen of nadere beleidskeuzen voordoen die afwijken van waarop is geanticipeerd, belangrijk is om stil te staan bij de vraag of de richtlijnen voor het MER nog wel adequaat zijn en voldoende houvast bieden aan opstellers. Overigens gaat de Commissie er tevens van uit, dat het bij conflicterende beleidsuitspraken wenselijk is om alternatieven in beide richtingen uit te werken – en het bevoegde gezag in te lichten over deze moeilijkheid.

- In de onderhavige situatie is de Commissie er niet van overtuigd dat de doelstelling om de verdroging terug te dringen kansloos is. Voor verdere toelichting verwijs ik naar het advies. Indien u echter de conclusie deelt van de landinrichtingscommissie dat het doel om verdroging terug te dringen irreëel is, dan geef ik u in overweging om dit ook via een formeel besluit vast te leggen, zodat de consequenties voor verdere plannen en besluiten helder worden.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

prof.dr.ir. D. de Zeeuw
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Landinrichting Swette-De Burd

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
landinrichting Swette-De Burd
en de aanvulling daarop

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over landinrichting Swette-De Burd en de aanvulling daarop, uitgebracht aan het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

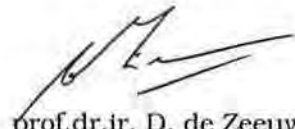
de werkgroep m.e.r. landinrichting Swette-De Burd,

de secretaris

drs. M. Odijk

de voorzitter

prof.dr.ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 25 januari 2000

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Beoordeling	3
2.1 Oordeel	3
2.2 Taakstelling	3
2.3 Terzijdestelling	4
2.4 Aanknopingspunten voor een andere aanpak	5
2.5 Effecten en beoordeling van alternatieven	6

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 juli 1999, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 1a. Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 december 1999 met betrekking tot de aanvulling op het MER
2. Kennisgeving in Staatscourant nr 94 d.d. 20 mei 1999
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Vragen bij de toetsing van het MER (aanleiding tot aanvulling van het MER)

1.

INLEIDING

De herinrichting van Swette-de Burd maakt deel uit van het Strategisch Groen-project Groote Wielen-Alde Feanen. Het gebied (met een oppervlak van 2450 ha) is gelegen in Fryslân's Lege Midden, tussen Grou en Aldeboarn in de gemeenten Boarnsterhim en Smallingerland. In dit gebied worden drie deelgebieden onderscheiden: het Swettegebied, It Eilân en De Burd. Het project is in 1992 op het Voorbereidingsschema Landinrichting geplaatst.

Voor een besluit over het landinrichtingsplan Swette-De Burd wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân, heeft op 22 augustus 1995 richtlijnen vastgesteld voor het milieueffectrapport (MER).

Bij brief van 8 juli 1999^{1]} heeft het college de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Dit MER is op 20 mei 1999 ter inzage gelegd^{2]}.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]} De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER^{4]}, zoals vastgesteld op 22 augustus 1995;
- op eventuele onjuistheden^{5]};
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER^{6]}.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit/de besluiten over het landinrichtingsplan. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

4 Wm, artikel 7.23, lid 2.

5 Wm, artikel 7.23, lid 2.

6 Wm, artikel 7.10.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁷], die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weergelegd dienen te worden.

7 Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. BEOORDELING

2.1 Oordeel

Tijdens de toetsing signaleerde de Commissie tekortkomingen, die zij essentieel achtte voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming. Zij is daarover in contact getreden met de provincie en de landinrichtingscommissie en heeft deze een aantal vragen voorgelegd⁸. Als vervolg op het gesprek heeft de provincie de Commissie m.e.r. verzocht de toetsing aan te houden en de resultaten van een aanvulling op het MER mee te nemen in de toetsing. Bij deze rondt de Commissie haar toetsing af, ingevolge het verzoek van de provincie⁹.

De Commissie is tot de conclusie gekomen dat het MER en de Aanvulling nog steeds **tekortkomingen bevatten, die zij essentieel acht** voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming. Zij heeft overleg met vertegenwoordigers van de provincie en de landinrichtingscommissie deze tekortkomingen en de mogelijkheid tot verdere aanvulling van het MER besproken en heeft vernomen dat de provincie als bevoegd gezag besloten heeft geen verdere aanvulling te laten plaatsvinden.

De Commissie m.e.r. meent dat de richtlijnen een **taakstelling** bevatten voor het beschouwen van milieuvriendelijker mogelijkheden. Zij acht de interpretatie in de Aanvulling op het MER, dat de nadere besluitvorming deze taakstelling uit de richtlijnen **terzijde** hebben gesteld, niet correct. Zij meent dat er binnen het gebied **aanknopingspunten** bestaan om te komen tot milieuvriendelijker alternatieven en ziet dat die niet zijn gebruikt om naar dergelijke alternatieven te zoeken.

In samenhang daarmee is een aantal **effecten** niet goed in beeld gebracht.

In de onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de taakstelling (§ 2.2), op de terzijdestelling (§ 2.3), op de aanknopingspunten voor milieuvriendelijker alternatieven (§ 2.4) en op de effectbeschrijving en beoordeling van alternatieven (§ 2.5).

2.2 Taakstelling

De richtlijnen vragen om in het MER duidelijk te maken *“de wijze waarop en de mate waarin het milieudenken heeft geleid tot bepaalde keuzes”*¹⁰.

Ook vragen de richtlijnen om de meest essentiële knelpunten in het plangebied te selecteren en de samenhang en spanning tussen de verschillende knelpunten te analyseren. Tevens vragen de richtlijnen om de doelen per deelgebied weer te geven, voor het gehele gebied te formuleren, en een onderscheid te maken in streefdoelen en minimaal te realiseren doelen.

8 Zie bijlage 5.

9 Zie bijlage 1a.

10 Richtlijnen, blz. 2.

Ten aanzien van het meest milieuvriendelijke alternatief stelden de richtlijnen dat als uitgangspunt diende te gelden dat *"het milieu in ruime zin van het woord tot uiting komt. Indien dit leidt tot het doorbreken van de nu kenbare financieel/praktische kaders, dan dient u dat aan te geven. Indien een mma-optie naar uw mening moet zijn gebaseerd op een afwijkende functieervulling dan dient u dat eveneens aan te geven."*¹¹.

De Commissie heeft geen weerslag van deze werkwijze noch van de uitkomst daarvan teruggevonden in het MER of in de Aanvulling.

De analyse van de samenhang tussen de problemen blijft in het MER en de Aanvulling beperkt tot het aangeven van vijf "inrichtingsthema's". Er wordt geen onderscheid in minimum- en streefdoelen gemaakt. Daardoor is niet duidelijk welke "speelruimte" er voor alternatieven bestaat. Uit het MER en de Aanvulling komt naar voren dat die "speelruimte" vooral bepaald wordt door wat lokaal als wenselijk wordt beschouwd.

Wel heeft de landinrichtingscommissie in de Aanvulling een aantal aanvullende maatregelen voor het meest milieuvriendelijke alternatief voorgesteld.

■ De Commissie constateert dat bij alle alternatieven de huidige functieervulling als kaderstellend wordt beschouwd en dat er géén verkenning van milieuvriendelijke ontwikkelingsmogelijkheden buiten deze kaders heeft plaatsgevonden. Zij acht dit een essentiële tekortkoming van MER en Aanvulling daarop.

2.3

Terzijdestelling

Tijdens de toetsing van het MER was het de Commissie niet duidelijk waarom de mogelijkheden voor milieuvriendelijker oplossingen niet nader verkend en beschouwd waren. Uit de Aanvulling komt naar voren dat de landinrichtingscommissie na vaststelling van de richtlijnen is geconfronteerd met nadere besluitvorming, waarbij vooral het besluit om een landbouwfunctie toe te kennen aan de Hege Warren belangrijk is.

De Aanvulling geeft aan dat het beleidsdoel om de verdroging terug te dringen – gezien de andere beleidskeuzen en ontwikkelingen binnen het gebied – nauwelijks kan worden gerealiseerd met ingrepen in Swette-De Burd.

■ De Commissie acht het irreëel verklaren van deze doelstelling zo'n belangrijk besluit – dat immers een beleidsdoel van de Streekplanuitwerking buiten werking stelt – dat zij zich moeilijk kan voorstellen dat de landinrichtingscommissie hier zelfstandig toe kan beslissen. Daarom gaat zij ervan uit dat het geen beslissing van de landinrichtingscommissie is, en dat MER en Aanvulling slechts kunnen dienen om knelpunten in de taakstelling voor de landinrichtingscommissie te signaleren. In dat geval had op grond van de taakstelling van de landinrichtingscommissie echter verwacht kunnen worden dat het MER en de Aanvulling de knelpunten hadden aangegeven, en tevens een uitwerking in milieuvriendelijke richting hadden aangegeven. Dit is niet gebeurd.

De richtlijnen stellen in verband met de waterhuishoudkundige, ecologische en recreatieve relaties van het plangebied met de omliggende gebieden (bijvoorbeeld de Wyldlannen) dat *“een integrale, beknopte (systeem)beschrijving waarin deze relaties tot uiting komen in het MER niet [mag] ontbreken”¹²*.

De Commissie meent dat uit zo'n systeembeschrijving moet blijken welke mogelijkheden en aanknopingspunten er zijn voor het realiseren van milieuvriendelijke opties. Zo'n systeemanalyse ontbrak echter in het MER; de Aanvulling geeft meer informatie maar brengt geen integrale beschrijving tot stand en gaat voorbij aan enkele bijzondere kenmerken van het gebied.

De Aanvulling is niet alleen pessimistisch over mogelijkheden om de verdroging terug te dringen, maar stelt ook dat de peilverlaging in het Swettegebied geen (hydrologische) effecten op de Alde Feanen zal hebben. De Commissie tekent daarbij aan dat de diepe ontwatering van de Hege Warren in dit verband als knelpunt gesignaleerd had kunnen worden, maar dat actieve maatregelen in deze buiten beschouwing zijn gelaten.

Enkele elementen gaven de Commissie aanleiding om te veronderstellen dat er wellicht maatregelen mogelijk zijn om bij te dragen aan de doelstelling om de verdroging terug te dringen.

- De zgn. **voorvlietjes** bij de (deels vroegere) molens in De Burd zijn soms zo lang, dat het aannemelijk is dat ze ten tijde van de aanleg van de eerste dijken als krachtige kwelplekken herkend werden en daarom buitengedijkt werden. Gewoonlijk was dat omdat ze een zandige ondergrond hadden. Nu die zelfde plaatsen in wegzijgingsgebieden veranderd zijn, bieden ze bij uitstek mogelijkheden om tegendruk te bieden aan de ontwatering in westelijke richting van de Alde Feanen. Door afdamming van de uitmonding op de boezem, eventueel baggeren tot op de zandige ondergrond en opzetten van het peil boven het niveau van de boezem kan de infiltratie vergroot worden.
- Als zelfs in het oosten van het plangebied op geringe diepte **dekzandkopjes** worden aangetroffen, is het aannemelijk, dat zich die ook noordelijker en oostelijker bevinden. Dat kan dus ook aan de zuidzijde van de Oude Venen infiltratiemogelijkheden bieden. Het nu in de Aanvulling geschetste beeld – realisatie van de doelstellingen met betrekking tot de Oude Venen is onrealistisch – moge op het eerste gezicht juist zijn, de aanwezigheid van dit dekzandkopje, ten westen van de bekende, thans door inversie boven de omgeving uitstekende, getijdengeul van Vlierbosch laat zien, dat er niet alleen hier, maar wellicht ook elders, mogelijkheden tot infiltratie liggen.
- Een gedegen systeemanalyse had kunnen aangeven in hoeverre aan de hand van deze – en wellicht andere – gebiedselementen milieuvriendelijker opties reëel waren.

De richtlijnen vragen om bij de milieueffecten aan te geven of ze zich afspelen op de korte of lange termijn, en bij de vergelijking van alternatieven aan te geven in hoeverre deze op termijn – zeg circa 20 jaar na uitvoering – bijdragen aan het duurzaam oplossen van de geconstateerde knelpunten in het gebied.

De Commissie mist zowel in het MER als in de Aanvulling informatie over langetermijneffecten en de duurzaamheid van de alternatieven. Dat spitst zich toe op de vraag wat op lange termijn het maatschappelijk gevolg ("we pompen onszelf de diepte in") en milieukundig gevolg ("we mineraliseren alle veen weg") is van dieper ontwatering.

In de Aanvulling wordt gewezen op het rapport *Waternood*. De peilmaatregelen die voor De Swette worden voorgesteld voldoen aan een formele interpretatie van *Waternood*, namelijk aan een koppeling met de functie landbouw in strikte zin. De Commissie vindt deze uitwerking echter geen recht doen aan de nieuwe inzichten zoals die ook in *Waternood* toegepast worden en die ook bij de discussies rond de opstelling van het integrale beheersplan van de Friese waterschappen meer en meer ingang vinden. Het ontbreken van deze inzichten in het MER knelt te meer omdat het over veengebieden gaat. Er is nauwelijks meer een beleidsdocument op het gebied van waterbeheer dat niet wijst op de risico's van bodemdaling op de lange termijn, vooral in veengebieden.

Maatregelen die niet de bodemdaling afremmen, laat staan een halt toeroepen, maar juist versnellen, zoals in het voorkeursalternatief van het MER, gaan recht tegen de algemene zorg over bodemdaling in en zijn niet duurzaam van aard. Zelfs het meest milieuvriendelijke alternatief doet niets om de bodemdaling te verminderen.

De Commissie wijst op moderne inzichten in het peilbeheer die een vermindering van de daling waarschijnlijk mogelijk maken. Modern of dynamisch peilbeheer maakt gebruik van maatwerk en regeling vindt niet plaats op grond van drooglegging, maar op grond van grondwaterstanden. Nu is de relatie tussen het grondwater en de drooglegging in watergangen in een klei-op-veengebied natuurlijk vrij klein, zodat sturing op drooglegging waarschijnlijk een optie blijft. Maar dan nog is de drooglegging flexibel want het is het resultaat van een afweging tussen vochttoestand op het veld en de hoeveelheden ingelaten water en neerslag.

■ De Commissie acht het veronachtzamen van deze langetermijneffecten – die ook in verband met de landbouwfunctie relevant zijn – en de beoordeling van duurzaam oplozend vermogen van de alternatieven een essentiële lacune in de informatie in het MER en de Aanvulling. Als dat langetermijnperspectief en de duurzaamheid van oplossingen beter in beeld worden gebracht, verwacht zij dat ook andere – milieuvriendelijker en duurzamer – oplossingen als alternatieven kunnen worden beschouwd en de voorkeur voor alternatieven kunnen wijzigen.

BIJLAGEN

bij het
toetsingsadvies over het
milieueffectrapport landinrichting
Swette-De Burd
en de aanvulling daarop

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 juli 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
datum:	09 JULI 1999
nummer:	U679-99
geefnr:	672-71
kopie naar:	Od/Bib/Pres/...

provinsje fryslân
provincie fryslân

postbus 70170
8900 Lm Leeuwarden
twechalenmarkt 52
telefoon: (058) 292.59.25
telefax: (058) 292.51.25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

Commissie voor de milieu-effectrapportage
Arthur van Schendelstraat 800
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Leeuwarden, 8 juli 1999

Ons kenmerk : MO/99-71073 B1
Afdeling : Landelijk Gebied
Toestel :667/P.de Jong/K
Uw kenmerk : -
Bijlage(n) : div.

Onderwerp:
Toepassing Wet Milieubeheer op het project
herinrichting Swette-de Burd

Hierbij zenden wij u een exemplaar van het gecombineerde voorontwerp-landinrichtingsplan/milieu-effectrapport (VOP/MER) voor de herinrichting Swette-de Burd.

Tevens zenden wij u een exemplaar van de tekst van de openbare kennisgeving.

Het VOP/MER is op 20 mei 1999 gepubliceerd. Het is voor belanghebbenden mogelijk om schriftelijk te reageren tot uiterlijk 20 augustus 1999. Voor details verwijzen wij naar bijgevoegde openbare kennisgeving.

Wij hebben besloten gedurende de fase van inspraak op het VOP/MER een aantal taken te delegeren naar de Landinrichtingscommissie voor de herinrichting Swette-de Burd. Wij hebben dit in een brief vastgelegd. Een afschrift van die brief van 25 mei 1999 voegen wij bij.

Wij verzoeken u ons tot uiterlijk vijf weken na afloop van de inspraaktermijn te adviseren over de inhoud van het VOP/MER op grond van de Wet Milieubeheer, onze mer-richtlijnen en met inachtneming van onze reactie aan de LC op het VOP/MER van 25 mei j.l.

- 2 -

provinsje fryslân
provincie fryslân

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer P. de Jong,
werkzaam bij de afdeling Landelijk Gebied (058-2925667) of met de Dienst
Landelijk Gebied (058-2955255).

Gedeputeerde Staten van Fryslân,
namens deze,

ir. P.H. Dijkstra,
hoofd afdeling Landelijk Gebied.

BIJLAGE 1a

Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 december 1999 met betrekking tot de aanvulling op het MER

Commissie MER
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

provinsje fryslân
provincie fryslân

postbus 20120
8900 inn leeuwarden
tweelakemarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

provinsje fryslân

Leeuwarden, 1 december 1999

Ons kenmerk : MO/99-360137
Afdeling : Landelijk Gebied
Telefoon : 058-2925667/P.de Jong/K
Uw kenmerk : -
Bijlage(n) : 7

Onderwerp:
Toezending van de door de Landinrichtingscommissie
voor de herinrichting Swette-de Burd opgestelde
aanvulling op het MER

Met verwijzing naar onze brieven van 8 juli 1999 en 28 september 1999 zenden wij u hierbij de gevraagde aanvulling op het VOP/MER voor het landinrichtingsproject herinrichting Swette-de Burd.

De door de Landinrichtingscommissie vervaardigde aanvulling beschouwen wij als een integraal onderdeel van het VOP/MER. De aanvullende voorstellen voor het MMA hebben uitsluitend betrekking op het Swettegebied. Hiermee is naar onze mening het gehele herinrichtingsgebied over de volledige bandbreedte van mogelijke planalternatieven verkend.

Wij zijn van mening dat de beschrijving tevens in overeenstemming is met de door ons college voor het project Swette-de Burd vastgestelde Richtlijnen voor de m.e.r.

Wij beraden ons op de wijze waarop de aanvulling een plek in procedurele zin dient te krijgen in de besluitvorming over het herinrichtingsproject. Wij betrekken dit aspect bij de procedure die moet leiden tot het besluit tot herinrichting. De bepalingen in de Landinrichtingswet voorzien daarin.

Wij verzoeken u uw advies op het totale VOP/MER voor de herinrichting Swette-de Burd zo spoedig mogelijk aan ons college uit te brengen.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

voorzitter,

loco-griffier.

I.a.a.:

Dienst Landelijke Gebied
Postbus 2003, 8901 JA LEEUWARDEN

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van het MER/Voorontwerp in Staatscourant nr. 94 d.d. 20 mei 1999

HERINRICHTING SWETTE-DE BURD

Kennisgeving ingevolge artikel 77.2 van de Landinrichtingswet
en artikelen 7.30 en 7.31 van de Wet Milieubeheer

START INSPRAAK VOORONTWERP-LANDINRICHTINGS- PLAN/MILIEU-EFFECTRAPPORT

De Landinrichtingscommissie voor de herinrichting Swette-De Burd maakt mede namens Gedeputeerde Staten van Fryslân bekend dat met ingang van 20 mei 1999 voor genoemde herinrichting het voorontwerp-landinrichtingsplan met bijbehorend milieu-effectrapport in de inspraak is gebracht. Het rapport ligt tijdens kantooruren ter inzage op de volgende adressen:

- Dienst Landelijk Gebied
Tesselschadestraat 7,
Leeuwarden
- Provinciehuis Fryslân
Tweebaksmarkt 52, Leeuwarden
- Gemeentehuis Boarnsterhim
J.W. de Visserwei 10, Grou
(bij de afd. Ontwikkeling)
- Gemeentehuis Smallingerland
Gauke Boelensstraat 2, Drachten
(bij de publieksbalie)
- Openbare Bibliotheek
Oostergoostraat 55, Grou

In het gebied wordt een aantal voorlichtings- en inspraakbijeenkomsten gehouden. Deze bijeenkomsten zijn tevens openbare hoorzitting in het kader van de milieu-effectrapportage.

31 mei 1999 om 20.00 uur
Hotel Café Restaurant Goerres
Kanadeeskestrjitte 45, Akkrum

1 juni 1999 om 20.00 uur
Thee bij Trui
De Burd 13, Grou

2 juni 1999 om 20.00 uur
Café Restaurant Pier's Hiem
Domela Nieuwenhuisweg 114,
Nij Beets

3 juni 1999 om 20.00 uur
Hotel Café Restaurant Oostergoo
Nieuwe Kade 1, Grou

Het voorontwerp-landinrichtingsplan/milieu-effectrapport is kosteloos verkrijgbaar bij het secretariaat van de Landinrichtingscommissie voor de herinrichting Swette-De Burd. Schriftelijke inspraakreacties kunnen door een ieder tot en met 19 augustus 1999 bij het secretariaat worden ingediend:

Secretariaat Landinrichtings-
commissie Swette-De Burd
Postbus 2003
8901 JA Leeuwarden
Telefoon: 058-295 52 55

De Landinrichtingscommissie
Swette-De Burd,
mede namens Gedeputeerde
Staten van Fryslân,

Y. Dijkstra, voorzitter
ir. B.L. Schaap, secretaris

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Landinrichtingscommissie Swette-De Burd te Beetsterzwaag

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Fryslân

Besluit: vaststelling van het landinrichtingsplan ingevolge artikel 81 van de Landinrichtingswet

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C9.2

Activiteit: Swette-De Burd maakt deel uit van de zogeheten Blauwe Zone, waarvoor het streekplan Fryslân een streekplanuitwerking aankondigt. Een ontwerp-streekplanuitwerking is op 18 oktober door Gedeputeerde Staten vastgesteld. De herinrichting van Swette-de Burd maakt deel uit van het Strategisch Groenproject Groote Wielen-Alde Feanen. Het gebied (oppervlakte 2.380 ha¹⁾), is gelegen in Fryslân's Lege Midden, tussen Grou en Aldeboarn in de gemeenten Boarnsterhim en Smallingerland. In dit gebied worden drie deelgebieden onderscheiden: het Swettegebied, It Eilân en De Burd. Bij de start van het project was de melkveehouderij beeldbepalend.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 26 januari 1995

richtlijnenadvies uitgebracht: 15 mei 1995

richtlijnen vastgesteld: 22 augustus 1995

kennisgeving MER: 20 mei 1999

Bijzonderheden: Tijdens de richtlijnenfase is vanwege procedurele redenen vertraging ontstaan. De Commissie gaf in het richtlijnenadvies aan dat de ontwerp-streekplanuitwerking zou moeten worden gebruikt als meest actuele kader voor de functietoedeling in het gebied. Zij was van mening dat in het MER voor dit landinrichtingsproject bij de ontwikkeling van alternatieven en de beschrijving van de milieueffecten het zwaartepunt zou moeten liggen op de aspecten:

- de vergrote ontwatering in de landbouwgebieden;
- de gevolgen voor de waterkwaliteit als gevolg van de verandering in het oppervlaktewaterstelsel;
- (mogelijke) verontreinigingen in (water) bodems;
- druk van recreatie op de natuurontwikkeling.

De richtlijnen gaven aan dat de streekplanuitwerking als beleidskader moest worden gebruikt voor ten minste een der alternatieven. De richtlijnen vroegen verder aan te geven waarom de inrichting van de Noarderburd als weidevogelgebied – door de inspraak aangedragen – niet aan de orde zou zijn.

Het MER geeft aan dat in het voorkeursalternatief

- in het Swettegebied op de lage veengronden tussen Botmar/Alddijp and Nesser Sylroede/Boarn het waterpeil wordt verlaagd voor de landbouw en de natuurterreintjes Ulân fan Jelsma en Kobbelaan aan elkaar worden gevoegd;
- in De Burd een deelgebied – de Simmerpolders – alleen 's zomers bemalen zullen worden (in de winter lopen ze dan onder), een deelgebied – Noarderburd; Wetter en Reiden – voor rietmaaien zal worden gebruikt en een deelgebied – in het zuiden – als winterpolders gebruikt zal worden;
- It Eilân voor de helft als zomerpolder, voor de helft als open water en riet zal worden ingericht.

1 In het MER is sprake van een plangebied van een totale oppervlakte van 2450 ha.

Tijdens de toetsing heeft de provincie, naar aanleiding van een bespreking tussen landinrichtingscommissie, provincie en Commissie geconcludeerd dat er een aanvulling op het MER gemaakt zal worden.

In het toetsingsadvies concludeert de Commissie dat MER plus Aanvulling niet de essentiële informatie bieden waarmee het milieubelang in de besluitvorming een volwaardige plaats krijgt. De Commissie meent dat de richtlijnen een taakstelling bevatten voor het beschouwen van milieuvriendelijker mogelijkheden. Zij acht de interpretatie in de Aanvulling op het MER, dat de nadere besluitvorming deze taakstelling uit de richtlijnen terzijde hebben gesteld, niet correct. Zij meent dat er binnen het gebied aanknopingspunten bestaan om te komen tot milieuvriendelijker alternatieven en ziet dat die niet zijn gebruikt om naar dergelijke alternatieven te zoeken. In samenhang daarmee is een aantal effecten niet goed in beeld gebracht.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. G.J. Baaijens

ir. P. van Duursen (voorzitter richtlijnenfase)

ir. E.J.J. van Slobbe

drs. B. Veltman

prof.dr.ir. D. de Zeeuw (voorzitter toetsingsfase)

Secretaris van de werkgroep: J. Oosterhof (richtlijnenfase); drs. M. Odijk (toetsing).

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19990531	Verslag hoorzitting	Akkrum	19990714
2.	19990601	Verslag hoorzitting	Grou	19990714
3.	19990602	Verslag hoorzitting	Nij Beets	19990714
4.	19990603	Verslag hoorzitting	Grou	19990714
5.	19990608	Verslag hoorzitting	Albedoarn	19990714
6.	19990615	Verslag hoorzitting	Grou	19990714
7.	199906--	Y. Jonker	Leeuwarden	19990827
8.	19990608	E.P. van der List	Delft	19990827
9.	19990602	N.V. Nederlandse Gasunie	Deventer	19990827
10.	19990722	B&W van Smallerland	Drachten	19990827
11.	19990729	Wetterskip Fryslân	Leeuwarden	19990827
12.	19990813	Fam. R. Huitema	Goëngahuizen	19990827
13.	19990804	Mr. R.W.M. Bruggink	Wijchen	19990827
14.	19990814	J.G. v.d. Hout	Aldeboarn	19990827
15.	19990814	Vereniging van Eigenaren Suder Burd te Grou en Mandeligheid van Suder Burd te Grou	Grou	19990827
16.	19990815	Beheerscooperatie 't Butlan	Grou	19990827
17.	19990816	De Hollandsche Molen	Amsterdam	19990827
18.	1999-----	H. Greydanus	Akkrum	19990827
19.	19990816	L. Brandsma	Goëngahuizen	19990827
20.	19990826	J. Greijdanus	Akkrum	19990827
21.	19990816	Stichting Molens De Burd, Grou en Soarremorre	Leeuwarden	19990827
22.	19990816	E.A van Dishoeck en H.F. Haggenburg	Eemdijk Arnhem	19990827
23.	19990817	J. Hylkema	Opeinde	19990827

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
24.	19990817	M.G. Huisman de Koning, W. Huisman	Goëngahuizen	19990827
25.	19990818	G. Hylkema	Oudega	19990827
26.	19990818	NLTO juristen namens A. Koopmans	Leeuwarden/ Grou	19990827
27.	19990818 19991030	Stichting Behoud Fries Cultuurland- schap	Grou	19990827 19991026
28.	19990819	Beek advocaten	Leeuwarden/ Rotterdam	19990827
29.	19990818	G.A. Eckhardt	Goëngahuizen	19990827

BIJLAGE 5

Vragen bij de toetsing van het MER (aanleiding tot aanvulling van het MER)

De werkgroep heeft de indruk, dat het VOP/MER heel sterk is gebaseerd op het "draagvlak" in de streek. Uiteraard moet daar bij de planontwikkeling rekening mee worden gehouden. Van een MER kan worden verwacht dat het ook oplossingen verkent waar misschien niet onmiddellijk iedereen achter zal gaan staan, maar die wel redelijkerwijs een rol in de discussie kunnen spelen. Juist de informatie in het MER kan er dan toe leiden dat de consequenties van zulke "nieuwe oplossingen" inzichtelijker zijn; op die manier kan een MER helpen om vooroordeelen te doorbreken en draagvlak te creëren voor oplossingen die minder voor de hand lagen.

Dat element ontbreekt. Het kan zijn die verkenning van andere oplossingsrichtingen echter wel heeft plaatsgevonden maar niet is opgenomen in het MER. Daar zouden we graag toelichting op krijgen.

Verder is het opmerkelijk dat het MER alternatieven presenteert die geen van alle voldoen aan de natuurdoelen. Misschien is er meer inzicht te geven in de inspanningen die op basis van deze constatering zijn verricht om toch nog allerlei andere alternatieven te ontwikkelen, en waarop die pogingen zijn stukgelopen.

1. In het MER wordt nauwelijks ingegaan op de achtergronden van het landinrichtingsplan: de visie die het SGR voor dit gebied schetst, de doelen die voor het project Alde Feanen gesteld zijn. Kan worden toegelicht hoe het "hogere beleidskader" een rol heeft gespeeld bij het formuleren van doelen voor dit project en bij het zoeken naar alternatieven?
2. Opvallend is dat bij de beoordeling van de alternatieven een aantal criteria en parameters is gebruikt dat vooral op landbouwbelangen lijkt te zijn gestoeld: bijvoorbeeld 80% grond bij huis, de diepere ontwatering. Kan worden aangegeven op grond waarvan deze criteria/parameters voor de landbouw zijn gesteld? Kan worden aangegeven in hoeverre er nou een samenhang of een spanning met andere doelen/parameters/criteria bestaat?
3. Het is de werkgroep niet duidelijk of de verwachtingen van de landbouwkundige opbrengst zijn gebaseerd op een idee dat elke verdieping van de ontwatering leidt tot meeropbrengst, of uit vegetatiekundig onderzoek waarbij het ontwateringsoptimum is bepaald. Kan dit toegelicht worden?
4. Kan worden verduidelijkt welke opties er zijn overwogen om tot een meest milieuvriendelijke alternatief te komen? De werkgroep krijgt de indruk dat er niet erg actief is gezocht naar milieuvriendelijke opties, maar wellicht zijn er achterliggende documenten die duidelijk maken waarom een aantal elementen zijn afgevalen. Voorbeelden: dynamisch peilbeheer, opheffing van onderbemalingen, aanleg van IBA's, meer aandacht voor milieuvriendelijke oevers, voor waterkwaliteit, voor waterbodemsanering (Botmar).
5. Kunnen de huidige polderpeilen worden aangegeven? De werkgroep heeft deze informatie niet in het MER kunnen vinden.
6. Is er een document waarin als onderdeel van het MER wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkeling van het milieu?
7. In het MER hebben we geen beschrijvingen aangetroffen van effecten
 - van polderpeilwijzigingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit en
 - van toenemende recreatiedruk op de (mogelijkheden voor) natuurontwikkeling.Ook zou het in verband met de toenemende aandacht van het nationale en internationale milieubeleid voor broeikasgassen voor de hand hebben gelegen enige aandacht aan de effecten op de emissie van dergelijke gassen te besteden.
Wat is over deze gevolgen bekend?
8. De werkgroep heeft de indruk dat niet systematisch alle relaties met de omliggende gebieden zijn aangegeven (en zou graag willen weten wat de invloed op de Hoge Warren betekent). Ook is er kennelijk bij de weergave van archeologische/cultuurhistorische resten voor gekozen om alleen de gave plekken aan te duiden (vanwaar deze keuze? Zijn de andere plekken zo verstoord dat er geen enkele overweging meer is om ze te sparen?)
9. Graag zou de werkgroep meer inzicht krijgen in de visie hoe dit project past in de duurzaamheidsdoelstellingen die er ook bij geformuleerd is. Enerzijds lijkt het beeld van de langetermijngevolgen in het MER incompleet, anderzijds lijken de langetermijngevolgen aan te geven dat er meer naar andere oplossingen gezocht had moeten worden om deze landinrichting tot "duurzaam" te bestempelen. De achtergronden zijn niet duidelijk.